

1.4.2016

Dnro:
273/04/2016

kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntö televisio-ohjelmien siirtovelvoitetta koskevasta arviomuistiosta
(LVM/571/03/2016)

Viestintäviraston lausunto

Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liikenne- ja viestintäministeriön televisio-ohjelmien siirtovelvoitetta koskevasta arviomuistiosta. Viestintävirasto pitää hyvänä, että siirtovelvoitteen tarpeellisuus ja laajuus on otettu uudelleen arvioitavaksi erityisesti kaupallisten televisiokanavien osalta.

Viestintävirasto toteaa, että se on jo 28.10.2015 päivätyssä muistiossaan (Säädösten sujuvoittaminen / norminpurku LVM:n hallinnonalalla) ehdottanut, että TYK 227 §:n mukaisesta siirtovelvoitteesta voitaisiin luopua siltä osin kuin se koskee Yleisradio Oy:n radio-ohjelmistoja.

Siirtovelvoitesääntely tällä hetkellä

Siirtovelvoitteesta säädetään tietoyhteiskunta-kaaren 227 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoava teleyritys on velvollinen siirtämään verkossa ilman korvausta:

- 1) Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua, verkon sijaintikunnassa vastaanotettavissa olevat julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmistot ja ohjelmistoihin sisältyvää ohjelmaa varten toimitetun vapaasti vastaanotettavan aineiston sekä ohjelmistoihin liittyvät oheis- ja lisäpalvelut sellaisen televisio- ja radiotoiminnan osalta, jota harjoitetaan maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa,
- 2) verkon sijaintikunnassa vastaanotettavat tietoyhteiskunta-kaaren 26:ssä tarkoitettuun yleisen edun televisiotoimintaan kuuluvat valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettävät televisio-ohjelmistot;
- 3) 2 kohdassa tarkoitettuihin ohjelmistoihin sisältyvää ohjelmaa varten toimitetun vapaasti vastaanotettavan aineiston, ohjelmistoihin liittyvät mainokset sekä ohjelmistoihin liittyvät oheis- ja lisäpalvelut.

Kaapelitelevisio- ja IPTV-verkoissa toimivan teleyrityksen on siirrettävä edellä mainitut ohjelmistot ja niihin liittyvät oheis- ja lisäpalvelut ilman korvausta. Ohjelmistot ja palvelut on tarjottava käyttäjille maksutta, muuttamattomana ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. Muuttamattomuudella tarkoitetaan muun muassa sitä, että signaaliin ei saa lisätä salausta eikä mahdollista salausta saa poistaa.

Myös asunto-osakeyhtiön, kiinteistöosakeyhtiön tai muun niihin verrattavan yhteisantennijärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että edellä mainitut ohjelmistot ja palvelut ovat käyttäjien saatavilla muuttamattomina ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa.

Tietoyhteiskuntakaaren siirtymäsäännösten (352 §) mukaan viestintämarkkinalain 134 §:n 1 momentin 3 kohtaan perustuva velvollisuus siirtää verkossa ilman korvausta vapaasti vastaanotettavat yleisen edun mukaiset valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettävät televisio-ohjelmistot on kuitenkin voimassa siihen saakka, kunnes tietoyhteiskuntakaaren 26 §:n mukaiset toimiluvat tulevat voimaan. Tietoyhteiskuntakaaren 351 §:n mukaan 227 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2016.

Siirtovelvoite koskee tällä hetkellä kaupallisia ns. yleisen edun kanavia MTV3 ja Nelonen sekä Yleisradion kanavia. Viestintävirasto on kannanotossaan vuodelta 2013 katsonut, että myös Yleisradion teräväpiirtomuotoiset kanavat ovat siirtovelvoitteen alaisia ohjelmistoja silloin, kun lähetykset ovat vastaanotettavissa alueella maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa. Tällä hetkellä Yleisradion teräväpiirtomuotoisia kanavia lähetetään DNA:n VHF-verkossa, jonka peittoalueella kanavat Viestintäviraston näkemyksen mukaan kuuluvat siirtovelvoitteen piiriin.

Television katselun tekniikat monipuolistuvat

95 % kaikista suomalaistalouksista katsoo reaaliaikaisia tv-lähetyksiä kotonaan perinteisellä televisiovastaanottimella tai IPTV:n kautta tietokoneella. Sen lisäksi talouksissa, joissa ei ole tv-vastaanotinta, yli 60 % katsoo tv-ohjelmia tietokoneella, älypuhelimella tai tabletilla. Kun nämä lasketaan yhteen, melkein 98 % kaikista talouksista näkee tv-ohjelmia ainakin osittain.¹

Suomalaisista kotitalouksista yli 40 prosenttia vastaanottaa tv-signaalia antennin kautta. Suunnilleen yhtä suuri osuus kotitalouksista vastaanottaa lähetykset kaapelitelevisioverkon kautta. IPTV on yleistynyt viime vuosina nopeasti ja sen osuus on jo noin 16 prosenttia.² Vuoden 2015 lopussa Suomessa oli 380 000 IPTV-liittymää. IPTV-liittymien määrän kasvu on hidastunut viime vuosina. Vielä 2010-luvun alussa IPTV-liittymien määrä

¹ TV-taloudet Suomessa 2/2015.

² Viestintäviraston toimialakatsaus 2/2015.

(<https://www.viestintavirasto.fi/tilastotjatutkimukset/katsauksetjaartikkelit/2015/toimialakatsaus2015-2.html>)

kasvoi jopa kolmanneksella vuosittain, mutta viime vuonna kasvu oli enää noin 5 prosenttia. Kaapelitelevisioliittymien kasvu on jatkunut viime vuosina tasaisena, ollen noin 2-3 prosenttia vuodessa. Vuoden 2015 lopulla kaapelitelevisioliittymiä oli yhteensä noin 1,56 miljoonaa³. Kotitaloudella voi olla samaan aikaan useita eri television vastaanottotapoja käytössä. Erityisesti IPTV-liittymä on usein täydentävä palvelu, joka ostetaan muiden vastaanottotapojen ohien laajakaistaliittymän yhteydessä.⁴

IPTV-palveluilla tarkoitetaan kotitalouksille laajakaistaliittymien kautta tarjottavia tv-palveluja, joiden kautta on mahdollista katsoa samaa reaaliaikaista ohjelmistoa kuin kaapeli- tai antenni-tv:n kautta. IPTV-liittymän käyttö vaatii nopean, yleensä kiinteän, tiedonsiirtonopeudeltaan vähintään 10Mbit/s laajakaistaliittymän. Kotitalouksien käytössä olevista kiinteän verkon laajakaistaliittymistä 23 prosenttia on nimelliseltä tiedonsiirtonopeudeltaan alle 10Mbit/s -liittymiä.⁵

Suomalaisilta kotitalouskäyttäjiltä Viestintäviraston kuluttajatutkimuksessa kysytyjen tietojen mukaan vuonna 2015 jo 92 prosentilla vastaajista on kotona käytössään internetyhteys. Osuus on kasvanut viime vuosina, ja vuoteen 2014 verrattuna kasvua oli 3 prosenttiyksikköä. Alle 54-vuotiailla internetyhteys on lähes jokaisella, mutta yli 55-vuotiaista joka viidennellä ei ole käytössään internetyhteyttä. 22 prosentilla kotitalouksista on käytössään kiinteä laajakaista ja 28 prosentilla mobiililaajakaista. Yhä useammalla suomalaisella on nykyään käytössään sekä kiinteä että mobiililaajakaista, kun jo 42 prosentilla on käytössään molemmat nettiyhteydet.⁶

Kiinteitä internetyhteyksiä on ollut koko 2010-luvun aja ylin 60 prosentissa kotitalouksista. Kiinteän verkon laajakaistaliittymiä oli vuoden 2015 lopussa yhteensä 1,73 miljoonaa⁷. Määrä laski vuoden takaiseen verrattuna noin 2 prosentilla. Liittymistä 86 prosenttia oli kotitalouksien käytössä ja 14 prosenttia yritysasiakkaiden käytössä. Liittymien määrä ei ole kasvanut merkittävästi enää viime vuosina, joten kiinteiden laajakaistojen nykyistä määrää voidaan pitää varsin vakiintuneena.

Kiinteän verkon laajakaistaliittymäteknikat ovat modernisoituneet viime vuosina. Vuoden 2015 lopussa hitaampien DSL-liittymien osuus kaikista kiinteän verkon liittymistä oli 37 prosenttia. Nopeampia, pääosin valokuituyhteyksiin perustuvia VDSL-liittymiä oli 12 prosenttia liittymistä. Ethernet-liittymiä,

³ Luvut kuvaavat operaattoreiden kaapeli-tv-liittymäasiakkaiden määriä. Valtaosa voimassa olevista kaapeli-tv- ja IPTV-liittymistä on kotitalouksien hallussa. Mainitut liittymämäärät sisältävät kuitenkin myös yritysliittymät.

⁴ Viestintäviraston toimialakatsaus 1/2016.

(<https://www.viestintavirasto.fi/tilastot/jatutkimukset/katsaukset/taartikkelit/2016/toimialakatsaus12016.html>)

⁵ Viestintäviraston toimialakatsaus 1/2016.

⁶ Viestintäviraston toimialakatsaus 2/2015.

⁷ Laajakaistaliittymän vähimmäisnopeudeksi verkosta käyttäjälle päin (download) on tässä määritelty 144 kbit/s.

joissa valokuitu ulottuu vähintään tontin laitamille saakka, oli 21 prosenttia. Näiden lisäksi kaapeliverkon moderneja Docsis 3-liittymiä oli 19 prosenttia ja pelkästään valokuituun perustuvia FTTH-liittymiä oli vuoden lopussa 5 prosenttia kaikista kiinteän verkon laajakaistaliittymistä.

Vaikka kiinteän verkon laajakaistaliittymien määrä on pysynyt varsin vakaana, liittymien yhteystekniikoissa ja -nopeuksissa tapahtuu jatkuvasti merkittäviäkin muutoksia. Kokonaan tai pääosin valokuituun perustuvien liittymien määrä on ollut viime vuosina jatkuvassa kasvussa. Samaan aikaan vanhaan kupariverkon puhelinyhteyksiin pohjaavien DSL-liittymien määrä vähenee. Vaikka nopeiden VDSL-liittymien määrä kasvoi vuoden 2015 aikana lähes kolmanneksella, samaan aikaan muiden DSL-liittymien määrä laski määrällisesti vielä paljon voimakkaammin. Neljän vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna tällaisten DSL-liittymien määrä on jo lähes puolintunut.

Vuoden 2015 aikana yksi merkittävimpiä muutoksia kiinteän verkon laajakaistatekniikoissa oli FTTH-liittymien suhteellinen kasvu. Vaikka liittymien kokonaismäärä on vielä verraten pieni, niiden määrä lisääntyi vuoden aikana 20 000 liittymällä. Tämä tarkoittaa peräti kolmanneksen lisäystä vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna, kun vuoden lopussa FTTH-liittymiä oli 82 000. Kokonaan valokuidulla käyttäjälle asti rakennettujen FTTH-liittymien määrä on vielä suhteellisen pieni, mutta jo 24 prosenttia kaikista kiinteistä laajakaistaliittymistä oli kuitenkin vähintään 100-megaisia.⁸

Ääni- ja tekstityspalvelut turvattava myös tulevaisuudessa

Kuten arviomuistiossa todetaan, yleisen edun kanavien siirtovelvoitteen päättymisen saattaisi vaikuttaa myös yleisen edun televisiotoimintaan kuuluvien ohjelmistojen saattamiseen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Tämä johtuu siitä, että ääni- ja tekstityspalvelut on asetettu Ylen ohjelmistojen lisäksi ainoastaan yleisen edun kanaville (tällä hetkellä MTV3 ja Nelonen). Arviomuistiossa ehdotetaan, että liikenne- ja viestintäministeriössä selvitetäisiin mahdollisuutta turvata näkö- ja kuulorajoitteisten palveluiden saatavuus muulla tavoin kuin siirtovelvoitesäätelyllä.

Viestintävirasto pitää erittäin tärkeänä, että näkö- ja kuulorajoitteisten ihmisten oikeus vastaanottaa viestejä turvataan säätämällä ääni- ja tekstityspalveluista laissa. Viestintävirasto pitää myös tärkeänä, että ääni- ja tekstityspalveluiden saatavuus turvataan myös jatkossa kattavasti siten, että palveluita on saatavilla myös muiden yhteiskunnallisesti merkittävien kanavien ja palveluiden yhteydessä kuin ainoastaan Yleisradion kanavilla ja palveluissa.

Viestintävirasto toteaa lisäksi, että siirtovelvoitesäätelyllä on osaltaan turvattu se, että ääni- ja tekstityspalvelut ovat olleet loppukäyttäjien saatavilla kaapelitelevisioverkoissa ja yhteisan-

⁸ Viestintäviraston toimialakatsaus 1/2016.

tennikiinteistössä. Siirtovelvoitteen mukaan teleyritykset ovat olleet velvollisia siirtämään verkoissaan myös ohjelmistoihin liittyvät oheispalvelut, kuten näkö- ja kuulovammaisille tarkoitettut palvelut. Vastaavasti myös yhteisantennikiinteistöissä on tullut huolehtia, että mainitut palvelut ovat käyttäjien saatavilla muuttamattomina ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. Jos siirtovelvoitesääntelystä luovuttaisiin kaupallisten kanavien osalta arviomuistiossa esitetyllä tavalla, tulisi jatkossa myös näihin ohjelmistoihin liittyvien oheispalveluiden siirtämisestä kaapelitelevisioverkoissa sopia kaupallisin perustein.

Johtaja

Johanna Juusela

Lakimies

Eliisa Reenpää

